

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 259

Maribor, petek 13. novembra 1931

»JUTRA«

Zha: a razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Briand za mir na vzhodu

ODLOČNI POZIV KITAJSKI IN JAPONSKI VLADI. — SOVJETI PODPIRAJO KITAJSKO?

LONDON, 13. nov. Francoski zunanji minister Briand je odposlal v svoji lastnosti kot predsednik Sveta Društva narodov preko tajništva Društva narodov brzovjavni poziv kitajski in japonski vladi, v katerem pravi, da je po zreli presoji odgovorov obeh vlad in na podlagi zadnjih poročil o položaju v Mandžuriji prišel do prepričanja, da je mogoče mandžurski konflikt urediti mirnim potom. Briand poziva obe vladi, naj ne opustita nobenega poskusa, ki bi mogel pospešiti mirno rešitev spora. Vrhovne poveljnike obeh operacijskih armad se

naj pozove, da operacije takoj ustavijo, in obe vladi naj skrbite, da se bodo odposlancem Društva narodov dali v Mandžuriji na razpolago potrebni podatki.

TOKIO, 13. nov. V tukajšnjih vladnih krogih še vedno krožijo alarmantne vesti o domnevnem podpiranju Kitajcev v Mandžuriji s strani Rusije. V četah maršala Maa Canga Šana se baje bori že krog 3000 sovjetskih vojakov, ki so prišli iz Blagoveščenska. Po vesteh, ki jih je prejelo japonsko zunanje ministrstvo, je odšlo iz Rusije že 15 vojaških transportov na Kitajsko.

Protipoljska akcija Nemčije

500 MILIJONOV FRANKOV ZA GERMANIZACIJO POLJSKIH KRAJEV V NEMČIJI.

VARŠAVA, 13. nov. Predsednik Hindenburg je izdal dekret, s katerim ustanavlja posebni urad za takozvano »Osthilfe«. Na čelo tega urada je imenovan za ministra mesto dosedanjega poverjenika Treviranusa Schlangenschöning, izrazit nacionalist, ki je doslej deloval v pruskem Primorju. V zvezi s tem piše berlinski tisk, da nemška vlada pristopa s tem k oživitvenju velikega kolonizacijskega načrta na celem obmejnem ozemlju in h končni ureditvi vprašanja, ki tekom zadnjih dveh let ni dalo zadovoljivega rezultata. Akcija kolonizacije prehaja s tem

dekretom iz doseadanje kompetence pruske vlade v izključno kompetenco nemške osrednje vlade. Načrt germanizacije obmejnega ozemlja gre za tem, da se bo odredilo 500 milijonov frankov v to svrhu, da se bodo poplačali hipotekarni dolgovi nemških kmetovalcev na vzhodu nemške republike. Druga etapa načrta bi bila ta, da bi se odkupila nova zemljišča za kolonizacijo, na katerih bi se naselile mase brezposelnih.

Poljski tisk povdarja, da prehaja protipoljska akcija Nemčije s tem v novo fazo.

Dr. Pfrimer izgnan iz Bavarske

PARIZ, 13. novembra. Agencija Havas objavlja senzacionalno vest, da se je za včeraj, to je na dan avstrijskega državnega praznika, pripravil na bavarskih tleh nov puč, ki bi se izvršil istočasno s neko analogno akcijo na Bavarskem. Glavni akter pučistovskih priprav je bil dr. Valter Pfrimer, ki ga je bavarska državna policija izgnala kot nadležnega tujca, ker se je izkazalo, da je možakar kljub tozadevni obljubi konspiriral na bavarskih tleh z različnimi osebami iz Avstrije. Dr. Pfrimer je moral Monako in bavarsko državno ozemlje zapustiti v toku 48 ur ter se namerava baje vrniti preko Švice in Italije zopet v Jugoslavijo, kjer upa najti zavetišče(?).

Zopet kuga na Kitajskem.

PARIZ, 13. nov. Iz Šanghaja poročajo, da se širi nevarna epidemija kuge v provincah Hanan, Cansi in Čezi.

darskih potreb. Novi zakon pozna samo letne in tržne sejme (pazarne dneve). Vsi ostali sejmi (ob prilikah cerkvenih slovesnosti in podobni) niso po zakonu. Posebno pažnjo pa posveča zakon vzorčnim sejmom in razstavam, ki so se pri nas in v inozemstvu po vojni razvili kot važna središča trgovine cele države. Zakon donaja glavna načela za obdržavanje teh sejmov in razstav v cilju, da se okrepi domača trgovina in obrt.

V smeri zaščite domače obrti so tudi določbe novega zakona glede dobav pri državnih in samoupravnih telesih, ki so dolžna svoje potrebe redno kriti pri domačih podjetjih. Zakon še posebej odreja, katera podjetja in katere

Demonstracije brezposelnih v Parizu

Pariz, 13. novembra. Povodom včerajšnje otvoritve parlamenta je prišlo do velikih demonstracij brezposelnih, ki so priredili obhod krog bourbonske palače. Brezposelni so prihitali iz vseh mestnih delov. Pariza v smeri proti parlamentu. Policija je sicer poskušala onemogočiti demonstrativne pohode formacij, vendar se ji to ni posrečilo, ker je vlada izdala strog nalog, da se ne sme proti demonstrantom uporabljati orožje.

Posebna delegacija brezposelnih je bila sprejeta v parlamentu od tam navzočih ministrov ter jim je izročila pismeno svoje zahteve. Tudi vse poslanske skupine so dobile te zahteve. Parlament je sklenil, da se bo takoj po končani zunanji politični debati bavil s problemom pobjanja brezposelnosti.

proizvode je smatrati za domače. Edino v slučaju, da domačih ni, se smejo uporabljati inozemski proizvodi. Dosedanji zakon ni vseboval ostrih kriterijev za definicijo domačih podjetij in domačih proizvodov.

Bistvena je tudi določba, da spada ves postopek v vprašanih obrti pod nadležnost ministrstva trgovine in industrije, ki edino kot strokovno ministrstvo more v prvi vrsti reševati strokovno vsa vprašanja, ki spadajo v kompetenco obrtnege zakona.

Veliko važnost polaga novi zakon zlasti tudi na pomožno osebje in sicer po povsem modernih načelih socialne zaščite, vendar pa obenem v smislu čim večje harmonije med delodajalci

Neuspeh nemških kandidatov.

NOVI SAD, 13. nov. Organ nemške manjšine v Jugoslaviji, »Deutsches Volksblatt«, objavlja uvodnik, ki se bavi z vprašanjem neuspeha nemških sreskih kandidatov pri volitvah 8. novembra, ko je bil od 6 nemških kandidatov izvoljen samo dr. Štefan Kraft. List pravi, da pada največja kriv da za neuspeh na nediscipliniranost in neorganizovanje samih Nemcev, ki niso povsod kompaktno nastopili, kakor je bilo pričakovati.

Avstrijska narodna banka znižala diskontno mero.

DUNAJ, 13. nov. Avstrijska narodna banka je znižala diskontne obresti od 10 na 8 odstotkov.

Nezaposlenost v Čehoslovaški narašča.

PRAGA, 13. nov. Od meseca oktobra je začelo naraščati število brezposelnih v Čehoslovaški. Skupno število brezposelnih je znašalo na dan 31. oktobra 253.518, medtem ko je znašalo lani v tem času 122.379. V mesecu septembru se je povečalo število brezposelnih za 13.343, koncem oktobra pa za nadaljnjih 52.135.

Nebotičnik v planenih.

NEWYORK, 13. nov. V noči na četrtek je izbruhnil požar v enem izmed nebotalčnikov. Nastala je strahovita panika, odigravali so se pretresljivi prizori. Neka mati je skočila s svojim otrokom iz devetega nadstropja v globino. Tri žene in dva otroka so mrtvi, deset oseb je bilo ranjenih.

Sodna razprava s 556 pričami.

BANJALUKA, 13. nov. Včeraj se je tu pričela sodna razprava, kakoršne menda ne pomni kmalu zgodovina. Obtožen je vodja zemljiške knjige Branko Mandić. Na razpravo je pozvanih 556 prič. Krog sto izmed njih jih je že umrlo. Mandić je obtožen, da je v l. 1924 do 1927 izvršil razne poneverbe v iznosu 50.000 Din. Mandić se ne priznava krivega. Razprava še traja.

Strel v prsi.

Sinoči bi skoro prišlo v Rušah do večje nesreče. 22letni posestniški sin Maks Verblach je bil obstreljen po nesrečnem naključju, ker ga njegov tovariš ni opazil v usodnem trenutku. Poklicali so takoj reševalce iz Maribora, ki so obstreljenega Verblacha prepeljali v splošno bolnišnico.

Kolesarjeva nezgoda.

Ko je včeraj popoldne stopil s kolesa 43letni strojevodja Ivan Riedl, stannjoč na Pobrežju, je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo v gležnju. Prepeljati so ga morali v bolnišnico.

Novi obrtni zakon

le — kakor smo javili — bil te dni proglašen. Njegovo vsebino so časopisi v velikih potezah že objavili, in je iz teh podatkov jasno razvidno predvsem to, da je bilo zakonodajalčevo stremljenje usmerjeno predvsem na čim večjo izpopolnitev strokovne usposobljenosti v vseh panogah obrti ter s tem na čim večjo povzdigo celokupne naše obrti. Tudi je zakon donesl celo vrsto zaščitnih mer, ki naj omogočijo razvoj naše domače obrti.

Važno je, da vsebuje zakon točne nove določbe glede industrij ter da točno obeležuje pojem industrijskega dela. Ti jasni kriteriji bodo omogočili oblastem, da bodo lahko točno odredile, kaj spada v obrt in kaj v industrijo ter se bodo tako lahko izločili nespornosti in spori, ki so doslej mnogokrat ovirali razvoj obrti in celokupnega gospodarstva. Važno je zlasti tudi, da so točno in pravilno regulirane nekatere panoge gospodarstva, kakor proizvodnja in trgovina z orožjem, proizvodnja in trgovina z zdravili, bankarstvo, menjalnice, zavarovalni posli, prodaja vrednostnih papirjev na obroke, javna skladišča, zastavljavnice, informacijske pisarne, časopisne agenture, posredovalnice, prevozna podjetja, gostilne itd.

Novi obrtni zakon posveča posebno pažnjo tuiskeemu prometu in turizmu. Podrobne določbe glede gostilničarskih in hotelskih obrti imajo namen, da se ta važna panoga narodnega gospodarstva dvigne na sodobno višino v naprednih državah. Tudi so vnešene razne stroge določbe, vse z namenom, da se pospešuje in zaščiti turizem kot eden najvažnejših virov dohodkov naše države. Zato je ustvaril zakon razne tipe gostiln po enakih vidikih za celo državo. Gostilna postaja tako važen činitelj v našem gospodarstvu.

Važne so tudi določbe glede obrtnih pravic. Osnovno načelo je, da je vsaka obrtna pravica osebna pravica njenega imetnika. Naravno je nujna posledica tega načela, da bo zabranjeno izvrševanje obrti po zastopniku, dočim je bilo doslej mogoče z izvrševanjem obrti po zastopniku izigravati odredbe, izdane v svrhu zaščite obrti. Tudi določa novi zakon, da sme imetnik kake obrti vršiti samo ona dela, ki spadajo v njegov delokrog. Baš neupoštevanje tega načela je doslej vodilo do težkih sporov in je mnogokrat oviralo razvoj obrti.

Krošnjarstvo je z novim zakonom dovoljeno samo državljanom kraljevine Jugoslavije in sicer bodisi invalidom bodisi za drugo delo nesposobnim bodisi prebivalcem siromašnih krajev, seveda s predpostavko, da se krošnjarenje vrši od hiše do hiše ali od kraja do kraja.

Tudi glede sejmov prinaša novi zakon znatno spremembo. Doslej se je vprašanje sejmov tretiralo samo z vidika fiskalnih interesov posameznih občin in ne z vidika splošnih gospo-

in delojemalci. V tej smeri so tudi določeni za reševanje sporov posebni odbori (sodišče dobrih ljudi), ki bodo osnovani pri prvotnih upravnih oblastih in kojih razsodbe bodo imele izvršno moč. Tako je dana tudi pomožnemu osebju socialna zaščita.

Dasi zakon daje edino upravnim oblastim kompetenco glede izvajanja zakona, je vendar odprto tudi široko polje sodelovanja gospodarskih zbornic v vseh vprašanih, ki tangirajo gospodarske interese. Tudi bodo upravne oblasti v raznih slučajih navezane na njihova strokovna mnenja.

Novi zakon prinaša nedvomno v razvoj naše obrti in celega našega gospodarstva novega duha.

Mariborski in dneoni drobiž

Osebna vest.

Drž. realki v Mariboru je dodeljena učiteljica Engelman Vladimira, učiteljica na osnovni šoli v Senovem pri Brežicah.

Inspekcija na mariborskih sodiščih.

Podpredsednik višjega sodišča v Ljubljani dr. Golja je prispel v Maribor in vrši inšpekcijo uradov okrožnega in okrajnega sodišča. Dr. Golja ostane v Mariboru teden dni.

Osebna vest.

Na predlog notranjega ministra je kralj podpisal ukaz o upokojitvi okrožnega inspektorja g. dr. Fr. Schaubache v Mariboru.

Gospodinjki koledar.

Našim gospodinjim dobro znani in neprecenljivi Gospodinjki koledar za leto 1932 se dobi pri vseh tukajšnjih knjigarnah in trgovinah s papirjem za ceno Din 20.—. Koledarjeva vsebina je tako zanimiva in pestra, da bodo gotovo tudi one gospodinjke, ki se doslej niso posluževale koledarja, segle z vso vnebo po njem. Koledar dobijo člani Jugoslovenske Matice po znižani ceni Din 16.— v pisarni Jugoslovenske Matice v Grajski ulici, II. nadstropje, kjer se sprejemajo tudi novi člani.

Narodna Odrbana v Mariboru

proslavi praznik državnega in narodnega ujedinjenja dne 1. 12. t. l. s priveditvijo večjega obsega v dvorani Union.

Slovaška filharmonija v Mariboru.

Orkestralno Uduženje »Slovaška filharmonija« v Bratislavi je sporočila večeraj mariborski JČ Ligi, da bo privedila svoj koncert definitivno v **nedeljo, dne 13. decembra t. l.** Orkester šteje 65 članov, samih odličnih češkoslovaških državnih in zasebnih uradnikov, in drugih umetnikov glasbe. Na programu je med drugim tudi sinfonija Bedřicha Smetane »Vltava« za veliki orkester, Anton Dvořák itd. Orkester bo dirigiral Zdenko Polprecht, kapelnik slovaškega narodnega gledališča v Bratislavi.

Sestanek JČ lige.

Vsled potrebnih predpriprav za koncert »Slovaške harmonije« in drugih važnih zadev se vrši v soboto dne 14. tm. ob 18. uri v »Grajski kleti« sestanek širšega odbora JČ lige.

Državnim upokoencem

na znanje, da se vpisovanje v društvo upokoencem in plačevanje članarine vrši vsako sredo od 3.—4. pop. v stranski sobi Nabavljalne zadruge drž. nameščenec, Rotovski trg.

Akademija Sokolskega društva v Studencih.

Sokol v Studencih priredi jutri, v soboto dne 14. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu akademijo s sledečim sporedom: 1. ženska deca: Vaje z vencji, 2. moški naraščaj: Karmen (proste vaje), 3. člani: »Deveterica«, 4. moška deca: Vaje s palicami, 5. člani: Vaje na konju, 6. moška in ženska deca: Lutke (posnemalne vaje), 7. članice: Ritmični valček, 8. člani: Vaje na krogih, 9. naraščajnice: Vaje na švedski klopi in 10. člani in članice: Vaje s tenis raketmi. Po akademiji je družabni večer.

60letnica primorskega rojaka.

Jutri, 14. t. m. obhaja v krogu domačih svojo 60-letnico, kaznilniški paznik g. Franjo Gorup. Navzlic šestim težkim križem je jubilant čil in zdrav, prava kraška korenina. Želimo jubilantu ob njegovem slavlju še mnogo let!

Katerim poklicem pripadajo novi poslanci?

Od novih polancev je 29 ministrskih predsednikov ter aktivnih in bivših ministrov, 61 odvetnikov in notarjev, 52 trgovcev in industrijcev, 43 poljedelcev in kmetov, 22 duhovnikov (19 pravoslavni in 3 katoliški), 20 profesorjev in učiteljev, 19 županov in obč. uradnikov, 12 zdravnikov, 12 zasebnih uradnikov, 9 novinarjev, 7 inženirjev in podjetnikov in 19 državnih upokoencem.

Določitev postaj za kontrolu sodov je na novo izvršil trgovinski minister v sporazumu z notranjim ministrom. V mariborskem okrožju bodo postaje v Konjicah, Kozjem, Rogatcu, Šoštanju in Slovenjgradcu spadale v sestav oddelka za kontrolu mer v Celju, postaje v Gor. Radgoni, Ljutomeru, Murski Soboti, Ormožu, Ptuj in Slov. Bistrici pa v sestav oddelka za kontrolu mer v Mariboru.

Češka vlada mariborski JČ Ligi.

Na prošnjo mariborske Jugoslov.-Češkoslov. Lige je poslalo češkoslovaško ministerstvo šolstva potom konzulata v Ljubljani mariborski JČ Ligi 150 čeških knjig in sicer o češkem pravopisu ter o češkoslovaški zgodovini za poduk v čeških tečajih ter večje število češkoslovaških zemljevidov. — Razen tega je poslala tudi ČJ Liga v Brnu mariborski Ligi večje število čeških čitank, ki jih je darovalo tamošnje državno založništvo knjig. Obisk čeških tečajev je zelo dober in kaže mladima veliko zanimanje.

Božične in novoletne razglednice.

Jugoslovenska Matica je izdala serijo novih zelo okusno izdelanih umetniških razglednic z narodnimi motivi na izbornem kartonu. Razglednice bodo na prodaj pri tukajšnjih knjigarnah, trgovinah s papirjem in nekaterih trafikah po Din 1.— za komad. Naj ne bo Jugoslovena, ki bi si kupil za praznike tuje slabše razglednice za drag denar. Zahtevajte povsod naše razglednice, saj je namenjen čisti dobiček trpečim bratom. Interesenti prodajalci dobijo razglednice v pisarni Jugoslovenske Matice, Grajska ulica, II. nadstropje.

Sv. Rupert v Slov. gor.

V 256 številki »Večernika« z dne 10. novembra čitamo pod naslovom: »Zanimivosti pri nedeljskih volitvah« o lepi državljanski zavednosti poedinih volilcev. Tudi mi v tem pogledu nismo zaostali in se je kljub močni protiahtitaciji udeležilo volitev nad 50% udeležencev. Na volišče je prišel opraviti svojo državljansko dolžnost tudi 60-letni, popolnoma slepi viničar Gotveis Franc. Naj bo tudi on svetel zgled onim, ki niso prišli na volišče, hočejo pa biti ugledni državljani, saj v našem kraju.

Napad.

Pozno ponoči se je vračal sinoči domov delavec Ivan Pišek po Betnavski cesti. Naglih korakov mu je prišel nasproti znanec in ga pošteno obdelal z laho po glavi brez pravega povoda. Ves krvav je prišel Pišek v bolnišnico, kjer so mu odvezali rane in ga prepustili domači oskrbi. Pravi, da ne ve, zakaj ga je njegov znanec pravzaprav naklestil.

Novice iz Ruš

Naši smučarji. V okviru ruškega Sokola se je ustanovil nov smučarski odsek. Ustanovni zbor, kateremu je prisostvovalo okoli petdeset ljubiteljev tega zimskega športa, se je vršil v petek, dne 6. t. m. v Sokolskem domu. Izbran je odbor, kateremu je poverjena naloga, da stopi v stik z ostalimi zimskosportskimi organizacijami v državi. Za predsednika je izvoljen gosp. inž. Teržan, za tajnika Sonnenwald in za blagajnika gosp. Roman.

Nagradno kegljanje prirede člani kegljaškega kluba tvornice dušika vsake tri mesece na kegljišču v kantini. Jesenska tekma se je vršila pred kratkim in so odnesli nagrade sledeči: prvi dan (uradniška tekma) gosp. Janko prvo nagrado v iznosu Din 150, Gugl drugo 140 Din in Jakopič tretjo 130 Din, drugi dan delavci: Lipnik I., Breznik II., Robič III. nagrado.

Stavbeno gibanje. Novo hišo dograjuje v bližini kolodvora gosp. Marinc, lesni trgovec, hlev gosp. Požar in hišo popravlja g. Košenina.

Manifestacije in podoknico je priredilo ruško prebivalstvo v nedeljo zvečer novoizvoljenemu poslancu za desni breg g. Antonu Krejčiju. Ko je gosp. Krejči prišel se zahvalit, so ga prisotni vzdignili in ga nosili na ramah. To dejstvo in izid glasovanja v Rušah jasno dokazuje, kako je gosp. ravnatelj priljubljen med nami, koji ga poznamo in vemo, da ga h kandidaturi ni vlekla osebna ambicija, ampak želja, da dela za narod in državo.

Gledališki oder Bralnega društva predvaja v nedeljo, dne 15. t. m. igro »Dobri vojak Šveik«, katera se je zadnjič igrala leta 1928 v stari sokolski dvorani. Z ozirom na to, da se predvaja sedaj v nekoliko spremenjeni zasedbi in na novem odru, je upati na še večji uspeh, kakor zadnjič. Naprošamo cenjene posetnike, da se drže točnosti, ker je dostop v dvorano za časa predvajanja prepovedan. Začetek ob 20. uri

Cankarjev »Kralj na Betajnovi« v mariborskem gledališču

V soboto 14. t. m. se bo zopet dvignil zastor pred Cankarjem. Pred Cankarjem bi se moral dvigati vsako leto; vsako leto po večkrat.

Danes — žalibog šele po tolikih letih — vemo, da je Cankar naš duhovni velikan; in vemo tudi, da je Cankar najpomembnejši in največji slovenski dramatik.

Skoro bo 30 let, odkar je nastala nderška umetnina »Kralj na Betajnovi«. Vsa tedanja časopisna in revijska kritika je šla z bridko nasajenimi peresi nad »Kralja«. Toda koj po krstni predstavi 9. jan. 1904. l. so klonila bridka, ostro nabrušena kritična peresa: — »Kralj na Betajnovi« je zmagal! In po časopisnih in revijskih kolonah so se vsuli slavospevi za »Kralja«.

Nedvomno bo zanimalo tudi naše posetnike gledališča, kakšna so bila pred tridesetimi leti mnenja o »Kralju na Betajnovi«. Pred tridesetimi leti, ko je Cankarja malodane zametovale vsa kritika.

... Vzlic vsem neverjetnostim in tehničkim nedostatom, je »Kralj na Betajnovi« napravil mogočen utis na občinstvo, ker so skoro vsi značaji interesantni, ker so pravi ljudje, vzeti iz življenja, ker so orisani s krepkimi konturami, ker je kranjski malomestni milij izborni pogoden, in pa ker ima Cankar izredni talent, da se po asti poslušalca in ga prisili, da mu sledi. Vspeh Cankarjeve drame je bil velik in resničen in najsi so tudi mnenja močno nasprotna, to priznavajo vsi, da je igra nekaj posebnega, čemur ni odreči velike vrednosti. (Sl. N. 12. jan. 1904.)

Dr. Zbašnjik je pisal v »Ljubljanskem Zvonu«:

»Dne 9. jan. se je vprizoril prvič Cankarjev »Kralj na Betajnovi« in to je bil menda najvažnejši dogodek na našem odru. »Ljubljanski zvon« je prinesel že leta 1902 na strani 496. kritiko te drame, in sicer strogo kritiko, kakor se spodobi za moža, kakršen je Cankar, ki ne potrebuje milosti in ne zasluži pardona, ker ga sam nikomur ne da... Ne da se tajiti, da visi nad celim delom še zdaj par velikih vprašajev. Neverjetna je hipnoza, Maksov uboj in sodnik. Toda Cankar gre s suvereno nonchalanco preko takih stvari, in kdor je bil pri vprizoritvi igre, poroče nemara: **Prav je, da gre!** Prizor sugestiv je eden najefektnjših prizorov v drami... Šele pri vprizoritvi so se pokazale vse vrline Cankarjeve drame... Marsikaj, kar se nam je zdelo pri čitanju zgolj epizodno, je zadobilo šele pri vprizoritvi pravi pomen in pravo veljavo... Žele bi, da bi to dramo res vprizorili tudi na tujih odrih...«

Revija »Slovan« takole: »... Čudna in težka je ta drama; dosti ima tehničnih pogreškov in neverjetnosti, tudi psiholoških misterijev se ji ne manjka; toda po svoji krepkosti je največja slovenska drama. Težka, zadržana, zadušna je v njej vsa atmosfera in zaključek deluje upravno. A celotni dojem Cankarjeve drame je krasen, čisto umetniški... Kantor ni pesnikov ideal, kakor so mu očitali, njegovo sočustvovanje velja Maksu, ki pobija brezobzirnost in brutalnost... Cankar je eden izmed onih naših pripraviljačev nove, duševne revolucije, dvigajočih svoj gromki glas proti moralni tolpe in vsemu, kar ovira svobodni razvoj poedinca...«

In danes? — Po tridesetih letih?! Sedaj vemo: pravičen sodnik je neusmiljen; neusmiljen pa je, ker je pravičen. Pravica in resnica pa sta največji dobrini — in vse to je imel v polni meri naš največji slovenski umetnik — Ivan Cankar. Umetnik pa je vodnik naroda. In če nam je bil Cankar potreben pred tridesetimi leti, nam je danes najmanj dvakrat bolj potreben.

Petek, 13. novembra. Zaprt.

Sobota, 14. novembra ob 20. uri »Kralj na Betajnovi«. Premijera.

Nedelja, 15. novembra ob 15. uri: »Cirkuška princesa«. — Ob 20. uri: »Mayerling«. Znižane cene.

Ponedeljek, 16. novembra. Zaprt.

Torek, 17. novembra ob 20. uri »Konec poti« ab. B. Gostovanje članov ljubljanskega gledališča gg. Debevca in Kralja.

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek dne 16. novembra ob 8.15 uri zvečer »Guslarski večer srbske junaške pesmi«, ki jih poje mladi Črnogorec Milovan Barijaktarović. V kratkem času je zaslovel kot najboljši narodni pevec in je prepotoval s svojimi guslami že celo Jugoslavijo. Ravnokar prihaja iz Ljubljane, kjer je žel izvanredno priznanje. Sedaj je na poti v inozemstvo. Najprej se ustavi v Gradcu in na Dunaju, da širi tudi med Nemci spoznanje edinstvene srbske junaške pesmi, ki sta jo obževala Herder in Goethe. Potem prepotuje Čehoslovaško, Poljsko, Nemčijo in Francijo. V Mariboru bo imel najprej kratko uvodno predavanje o značaju in postanku gusli in narodnih junaških pesmi. Nato poje v spremstvu gusli sledeče narodne junaške pesmi: »Smrt kralja Petra«, »Malj Radojica«, »Smrt majke Jugovičev«. Naposled je pripoveduje še narodne rodbinske šale.

Ljudska univerza v Mariboru.

Danes v petek ob 8.15 zvečer predava g. prof. Teply »O pomenu racionalizacije dela«. Mnogobrojne skioptične slike!

Vseljevanje v novo palačo OUZD.

Delavska zbornica-ekspozitura v Mariboru, se preseli te dni v nove prostore okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru, Sodna ulica I. nadstropje. Redno uradovanje v novih prostorih prične v ponedeljek, dne 16. novembra ob običajnih urah. — Knjižnica Delavske zbornice se preseli ravnokar v nove prostore OUZD, Sodna ulica I nadstropje. Redno uradovanje prične v torek 17. novembra. Uradne ure so: dopoldne od 10.—12. ure, popoldne od 16.—20. ure — Kakor se nam poroča, se je vselil tja že tudi zdravnik g. dr. Sekula in nekaj drugih strank.

Ker ni marala nazaj k možu....

Na poti iz Kamnice proti Mariboru se je sinoči odigrala žalostna zakonska zgodba. Že pred časom se je ločila od svojega moža Marija H., posestnica v Kamnici. Proti večeru pa jo je počakal njen mož in jo prosil, naj se vrne, kar je žena energično odbila. To je pogrelo ujaljenega moža, da je segel po nožu, ter ji prizadejal par manjših prask po rokah. Nekoliko krvava se je žena napotila v bolnišnico, kjer so ji rane obvezali, in je takoj nato zapustila bolnišnico. Mož bo pa imel sitnosti na sodišču.

Drobiž iz Tezna

Volilna udeležba. Volitev se je udeležilo skoraj 80% volilnih upravičencev. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da se je udeležilo volitev skoraj vse delavstvo naših tovarn, v prvi vrsti delavci tovarne »Splošna« in »Teksta«. Na volišče so došli starci častiljive starosti; omenimo naj šol. upr. v pok. g. Farčnika, nadalje delavca tov. »Splošne« g. Potnika in tesarja Rojsa. Že opoldan je prekoračilo število volilcev 60%. Na volišče so prišli eelo volilci, katerih nismo doslej videli pri nobeni volitvi.

Pomanjkanje vode. V naših studenčih primanjkuje vode, nekateri pa so popolnoma brez vode. Krivda leži bojda v tem, ker odvzame vso vodo mestni vodovod. Svoječasno je sklenila občina Tezno z mestno občino Maribor sporazumno pogodbo za slučaj, da bi naši studenci usahnili. Treba bo pogodbo poiskati in zaslišati priče. Za občinski odbor zelo hvaležen posej. Kakor nam je občinski odbor priporil prehod preko železniške proge, tako upamo, da bo uspel tudi v tem slučaju.

Umesten sklep. Odbor Sokolskega društva je sklenil na svoji zadnji seji, da letos radi splošne krize ne priredi nobenih veselij, čeravno je tudi v društveni blagajni — kriza.

Internacionalni varieté spored v Veliki kavarni — restavraciji Dancingu.

Mariborčani!

Vljudno vabljeni v nedeljo, dne 15. novembra v Sv. Martin pri Vurbergu v gostilno Kostanjšek na pojedino Martinovih gosj in dobro novo in staro kapljico. Za drugo razvedrilo bo preskrbljeno. —

Velik cerkveni koncert

bo v sredo v mariborski stolnici. Cerkovno društvo izvaja Rossinijev Stabat Mater v proslavo svoje 25letnice. Sodelujejo Lovšetova, Vedralova, Neralič in Živko. Vstopnice po Din 6, 10 in 15. se dobijo v predprodaji pri Höferju in v Čilovi knjigarni.

Konjiško volilno pismo

Konjice, 11. novembra 1931.

Volitve so končane, zmaga jugoslovanske narodne in državne ideje je veličastna. Čitamo, da je konjiški srez odrezal najslabše. Kdor pozna izredno težke razmere v našem srezu, ni mogel kaj drugega pričakovati. Največji optimisti so računali, da bo oddanih največ 1500 glasov, stari poznavalci razmer v srezu pa so dejali, da bo težko doseči kaj več kakor 1000 glasov.

Sreski akcijski odbor s krajevnimi odbori ter kandidata in namestnika so storili svojo dolžnost. Kandidat Gajšek Karol in njegov namestnik dr. Mejak Ervin sta imela v srezu za volitve 38 shodov in večjih sestankov, poleg tega nešteto manjših razgovorov s posameznimi volilci ob obisku volilcev od vasi do vasi. Vsi sestanki ozir. shodi so bili prav dobro obiskani, vladalo je veliko zanimanje za volitve. Kar pa so naši delavci tem potom dobrega opravili, pa je čez noč razrušila divja protigigantacija, ki je bila sistematično pripravljena in izvedena. Obrekovanja, laganje, rzširjanje narezličnejših neresničnih vesti, grožnje z gospodarskim pritiskom, razširjanje raznih slik, razdeljevanje najrazličnejših protigigantijskih letakov, polnih laži in grdih napadov na jugoslovensko državo, nizkotno žaljenje javnih delavcev v srezu in končno dejanski napadi na govornike so bili na dnevnem redu. Nahujskane druhal je govornikom preprečila nekatere nameravane sestanke, v Skomarjih pa so celo valili s hriba in metali na došle govornike kamenje. Vse meje tega velikanskega protivolilnega terorja in pritiska na ljudstvo v srezu pa presega gotovo dejstvo, da so nekateri duhovniki — z eno častno izjemo — prepovedali sreskemu kandidatu g. Goričarju Maksu, duhovniku, torej svojemu duhovnemu sbratu, celo maševanje ter tako pokazali na najlepši način, kako oni razumejo po svoje Kristusov nauk o krščanski ljubezni in bratstvu.

Vsega tega ne bomo pozabili tem hujskačem in izdajalcem narodnih in državnih interesov. Sigurno ne bo izostala tudi kazen božja. Trdno smo prepričani, da bo sedaj ob veličastni zmagi pri novembarskih volitvah in ob plodonosnem delu bodočega parlamenta tudi v našem srezu ljudstvo spregledalo in uvidelo, kdo mu hoče resnično dobro in kdo dela v njegovo korist.

Na žalost so se te akcije udeleževali tudi razni občinski funkcionarji, med njimi tudi celo nekateri župani, ki so sedaj seveda morali zgubiti vse zaupanje ljudstva in oblastev.

Od duhovščine v srezu sta se udeležila volitev samo dva ter sta za svoj možat nastop žela odobravanje in veliko navdušenje med glasovalci, ki so še na večer ob zaključku volitev s prisrčnimi ovacijami dali duška temu svojemu čustvu, obenem pa sta si oba gospoda pridobila priljubljenost med svojimi farani. Take duhovnike si želimo v našem srezu, ker potem se bosta vrnila tako zaželjeno složno medsebojno delo in razumevanje.

Volitve same so 8. novembra 1931 potekle sicer na vseh voliščih srez brez posebnih incidentov. Vladala sta povsod mir in resnost med glasovalci, ki so se zavedali pomembnega dogodka novembarskih volitev. Nekatera podjetja so pozvala delavce k udeležbi pri volitvah, železniški uslužbenci so prišli na volišča korporativno. Trgovec Petek Anton v Konjicah je okrasil izložbo, v katero je postavil sliko našega vladarja, nad njo pa napis: »Vsak pošten državljani gre 8. novembra na volišče!« V Konjicah sta viseli na voliščih zastavi, veliki, s smrečjem okrašeni lepaki so s kratkimi gesli pozivali poslednjič k volitvam, na občinskem uradu so se vsako uro napisala radio-poročila. Na nekaterih voliščih so nasprotniki skušali vplivati na udeležbo na ta način, da so kontrolirali na volišče prihajajoče glasovalce. S primernimi ukrepi se je ta njihova nakana preprečila.

Večina glasov je bila oddana že dopoldne, popoldne so prihajali samo še nekateri maloštevilni zamudniki. Udeležbo je brez dvoma zmanjšalo, zlasti na pohorskem delu našega sreza, slabo deževno vreme. Tudi so nekateri priredili celodnevno pobožnost na Brinjevi gori in pri romarski cerkvi v Ljubečni, tako

Bitka pri Kauschenu

IZ ZGODOVINE RUSKO-NEMŠKE VOJNE.

Zmaga — uspeh ruske gardne konjenice.

Padal je že mrak, ko se je končal boj pri Kauschenu. Na cesti so se stvarjali polki, vrstile in urejevale ruske baterije ter avtomobili rdečega križa. Od vseh strani so še prihajali posamezniki; ta z vojnim plenom, drugi z zvezanim Nemcem. Za njimi so se vlekli lahkoranjeni vojaši. Ob gozdu je bil postavljen sanitetni oddelek, kjer so poleg malih operacij tudi rezali noge ali roke, ter obvezovali rane tako Nemcem kot Rusom. V boju je padel eden najboljših ruskih gardnih artileristov, poročnik Geršelman, ki se je dobrovoljno udeležil juriša.

»Na konje!... Sedi!...« — je zadonejo povelje.

General Han Nahičevskij je odpeljal konjeniške čete na sever proti Lindentalu.

Med tem je dospela ruska pešadija, ki je zasedla Kauschen...

Boj pri Kauschenu — uspešno delo ruske gardne konjenice, v glavnem dveh prvih brigad obeh divizij. Visoka odlikovanja, med temi tudi križe sv. Jurija* so dobili mnogi udeleženci. — Generali: Skoropadskij, Dolgorukov, polkovniki: Arsenijev, Kirpičev, kapetan Vrangelj — junak konjeniškega juriša, ki je še razen tega bil imenovan za »fligeladjutanta«.

Na generala Dimitrija Aleksandroviča Lopuhina, glavnega povzročitelja te slavne zmage, so se spomnili mnogo pozneje in sicer takrat, ko je smrtno ranjen padel v prvih vrstah v boju pri Petrokovu, so mu poklonili posmrtni križ sv. Jurija.

Odporen, odločen, z jekleno voljo in neustrašljiv v boju, ni bil priljubljen pri poveljnikih ter pri kolegih v Petrogradu. Na njega so se obračali nekoliko

* Najvišje rusko odlikovanje.

da je bilo veliko ljudi z doma odsotnih, razen tega so odpadla običajna cerkvena opravila dopoldne vsled te celodnevne pobožnosti v domači fari in so odpadle tudi jutranje pridige.

Zlata broša

Vagon podzemne železnice je bil na pol prazen. V kotu sta si sedela nasproti mlada dama in mlad gospod. Drug drugega sta skrivaj pogledovala, ne morebiti, da bi koketirala. Njuna zanimanje je bilo osredotočeno na zlato broši, ki je ležala na tleh v kotu vagona in je posebno šlo mladi dami na živce, ki je nervozno prestavljala noge. S strahom se je spraševala, ali je opazil brošo tudi on. In če je ni opazil, ali bi ne bilo pametno, da ga nagovori. On pa je skušal v njenih očeh razbrati, ali je opazila ona. Nato sta pogleda obeh povsem ravnodušno švignila v kot, kjer je ležala zlata broša z velikim lesketajočim se briljantom. Oba sta jo opazila. Naenkrat se dvigne gospod, skoči pokoncu ter pobere brošo. Pa tudi dama je skočila, vendar je bil gospod hitrejši. V vagonu se je pričela pravda. Dama je trdila, da je ona prva zagledala brošo, gospod pa, da jo je on opazil prvi. Potniki, ki so dremaali, so se prebudili in z zanimanjem poslušali, čemu in zakaj se prepirata.

Na prvi postaji je gospod izstopil in dama tudi. Oba sta zavila na policijsko stražnico. Tu so jima povedali, naj se radi broše nikar ne prepirata, ker jo mora gospod izročiti uradu za najdene predmete in je njuno prerokanje odveč. Nato pa je komisar brošo natančneje pogledal in smeje pridel, da broša ni zlata in da je kamen navadno steklo. Pristavil je tudi, da se niti uradu za izgubljene predmete ne izpaja izročiti brošo, ker nima nobene vrednosti. »Če je tako,« pravi mlada dama, »se broši odpovem.« — »Jaz tudi,« je dejal gospod in sta oba zapustila stražnico. Ko sta bili že zunaj, je komisar še enkrat pazljivo pregledal brošo in zadovoljno pokimal: »Morda pa je le zlata in morebiti je tudi kamen pravi!...«

Ne v afektu!

— Mož vas je torej večkrat pretepal? Ali se je to zgodilo v afektu?
= Ne — enkrat me je nabil v drvarnici, drugič pa v kleti.

zvzvišeno, z neko, bi rekel, zaničljivostjo, kot na osebo, ki se je povzdignila iz vrst armadnih oficirjev.

Bil je bivši nižegorodski dragonec, oficir generalnega štaba, ki je tik pred svetovno vojno dobil gardni polk. Šele na vojni in to ne takoj, je bil po svojih zaslugah ocenjen kot hraber konjeniški poveljnik kot pravi »chevalier sans peur et reproche«.

In to oni Lopuhin, katerega brat, svojčas direktor policijskega departementa, je bil nekoč zelo strogo kaznovan radi razkritja službene tajnosti.

Boj pri Kauschenu je drago stal tako Nemce kot Ruse.

Posebno velike so bile izgube med oficirji. Več kot dvajset mož. — konnogardist kapetan Surovcev, kavalergard baron Pillar von Pilchau, sin latvijskega petan baron Kaulbars, podporočnik Gurovodičja plemstva, bratje Katkov-i, kaskij, podporočnik Lopuhin, poročnik Geršelman in drugi — so bili prve žrtve krvavega vojnega plesa. Težkoranjen v treh buh je bil kavalergardski polkovnik knez Kantakuzen grof Speranskij.

Navzlic velikim zgubam je bil duh konjeniških čet vendar čvrst in radosten. Čutilo se je, da se je ta duh močno dvignil. Še bolj se je utrdila vera v rusko moč. Hipnoza, o nepremagljivosti Nemcev, ki so jo širili nemški voluni, je izgubila.

Zmaga pri Kauschenu je bila tembolj značilna, ker je ruska konjenica bila po številu veliko manjša od nemških moči, ki so ga zasedale. — Nemci so tu imeli med drugim izvrstno landverno brigado iz Tilzitskega garnizona.

Toda glavno je bilo, da je to bil prvi boj, prvo srečanje dveh mogočnih sovražnikov, ki se je končalo s krasnim uspehom Rusov.

(Poslovenila A. Glebow in S. Petejan.)

Kaj dela Gandhi?

Mnogo smeha, ironije in protestov je vzbudila vest, da namerava »vladar Indijcev« obiskati London v svoji vsakdanji obleki z dvema svojima kozama, ki mu dajeta mleko. Ko je prišel v London, se je končno le dal pogovoriti in se je preoblekel, da se je mogel dostojno posvetovati pri »okrogli mizi«. Zanimivo je, da vodi ta suhljati in bolelni mož 300 milijonov Indijcev. Najznamenitejša in za zgodovino najbolj pomembna dežela je danes brez dvoma Indija. Tu se bje namreč danes eden največjih bojev, kar jih pozna svetovna zgodovina. Kakor pripovedujejo in pišejo, je Gandhi zelo dober človek. Smeje se kot nedolžen otrok. Na njem ni nič narejenega, nič izumetničenega. Na njem je revščina, preprostost in trpljenje. Ko se je udeležil posvetovanj v Londonu in sedel pri okrogli mizi v družbi mogočnih angleških lordov, ni popustil. Bos, gologlavl in samo s predpasnikom opasan, ki mu sega do kolena, tako sedi doma. Okrog njega pa se zbirajo zastopniki vseh indijskih plemen, ki jih je znal edino le Gandhi združiti pod geslom: Svobodna Indija. Gandhi govori tudi angleški, toda vsako besedo tehta in presodi. Z domačini se pogovarja v domačem jeziku. Pred njegovo hišo se gnetejo ljudje noč in dan. Ko pa se pokaže na balkonu, ni pozdravljanja ne konca kraja. Njegova žena Kasturibej mu je zve sta in pokorna družica že 45 let. O njej pravijo, da je najboljša med indijskimi ženami.

Svaka predsednika Hooverja so zaprli.

V Kaliforniji, v mestu Santa Monica so pred kratkim aretirali, ker se je pregrešil zoper zakon o prohibiciji, trgovca Pavla Leavitta, svaka predsednika Hooverja. Policija ga je zasačila, ko je skrivaj hotel odnesti iz neke delikatesne trgovine celo vrečo, v kateri je bilo 19 steklenic whiskyja. Zaprli so tudi lastnika dotične trgovine. Leavitta pa so zopet pustili na svobodo, ko je položil kavcijo 250 dolarjev. Zakon o prohibiciji je strog in ni prizanesel niti predsednikovemu svaku.

Sport

POKALNI BRZOTURNIR.

SK Železnicar: Svoboda - ISSK: Rapid — finale.

V nedeljo 15. nov. se bo vršil v Ljudskem vrtu pokalni brzoturnir, na katerem sodelujejo vsi mariborski klubi. Kot prvi par nastopa SK Železnicar in SK Svoboda. Dosedaj je veljal vedno favorit Železnicar, toda kdor je videl Svobodo na delu pri prvenstvenih tekmah, ve, da more tudi Svoboda pripraviti presenečenje. Na vsak način pa bo prvi par nudil nad vse lepo in ogorčeno borbo. Tu di drugo srečanje med ISSK Mariborom in SK Rapidom bo nudilo napet in zanimiv boj. In finale Železnicar: ISSK Maribor ali Rapid oziroma Svoboda, vse je v neizvestnosti. In to ravno še poveča privlačnost celega tekmovanja. Ker se igra vsaka tekma le po 45 minut, bodo morala vsa moštva že takoj v začetku resno in odločno na delo, da si pribore prednost. Vsled tega bodo tekme izredno zanimive.

Glavna skupščina Jugosl. plavalnega saveza

bo v nedeljo 15. t. m. dopoldne v prostorih restavracije »Lovački rog« v Zagrebu. —

Drobne sportne vesti.

Nov evropski rekord v prsnem plavanju na 200 m je postavil Nemeec Wittenberg s 2:46.2. Dosedanji rekord je držal evropski prvak Finec Reingold s 2:47.8.

Zagrebski nogometni podsavez je perfektural medmestno tekmo Budimpešta: Zagreb dne 1. decembra t. l. v Zagrebu in mednarodno tekmo Gradec: Zagreb dne 17. decembra v Zagrebu.

Mariborski smučarski klub.

Nedeljski izlet: Pohorski dom in Ruška koča. Odhod iz Glavnega trga v soboto popoldne in v nedeljo zjutraj ob 6. uri.

Maribor: Gradec.

Medmestna nogometna tekma Maribor: Gradec se bo vršila v nedeljo dne 17. decembra v Gradcu.

Zopet novi predlogi za državno prvenstvo.

V »Politiki« je neki Ico Banič predlagal naslednji načrt za tekmovanje za državno prvenstvo. Razdelil je klube na 7 skupin, ki bi igrali medsebojno takole: 1. Predtekmovanje. Skupina a) Beograd s 3 klubi, kvalificirata se prva dva; skupina b) Zagreb s 3 klubi, kvalificirata se prva dva; skupina c) prvak Splita in dva prvoplasirana iz Ljubljane, izpadeta dva; skupina d) 2 Sarajevo s prvakom Cetinjskega podsaveza, izpadeta dva; skupina e) 2 iz Subotice proti 2 iz Osijeka, kvalificira se eden; skupina f) 2 iz Novega Sada proti 2 iz Velikega Bečkereka, kvalificira se eden; skupina g) 2 iz Skoplja proti prvaku Niškega podsaveza, kvalificira se eden. Na ta način bi dobil 9 klubov, ki bi se kvalificirali za nadaljne igre. 2. Kvalifikacijske igre za glavne tekme bi se igrale med zmagovalci skupine e) in zmagovalcem iz f), zmagovalcem d) z zmagovalcem g) po dve tekmi. Iz teh štirih skupin bi se prva dva kvalificirala v nadaljnje tekmovanje. Ostali klubi bi bili prosti. 3. Glavne tekme. V finale bi prišlo na ta način 7 klubov, ki bi tekmovali po dosedanjem dvojnem sistemu na točke.

Za naše klube je predlog vsekakor zelo neugoden in bi se našima kluboma slabo godilo. Naletela bi na Hajduka, ki je eden izmed najmočnejših klubov v državi. Ker bi se iz teh tekem plasiral samo prvi, je jasno, da bi slovenska kluba izpadla.

Srednjeevropski pokal.

Na Dunaju se je včeraj odigrala druga finalna tekma za srednjeevropski pokal med Vienno in WAC-om. Zmagala je Vienna v razmerju 2:1 (2:0). Letošnji zmagovalac v tekmovanju za srednjeevropski pokal je toraj Vienna, ker je tudi v prvi finalni tekmi zmagala nad WAC-om s 3:2.

Čudna krava.

— Vi, tista krava, ki sem jo včeraj od vas kupil, mi je čez noč poginila.
= To je pa res čudno. Krava je pač napako, da ni imela dobrega mleka, a kaj takega pri meni ni nikoli storila.

Pavle Lutkar

(Pole Poppenspäler.)

Pripovedka.

Teodor Storm. — Prevedel L. L.

V svoji mladosti sem znal precej spretno strugati in sem se ukvarjal s tem poslom, pač malo več, kot je bilo mojim učenim naukom v prid. Ko mi je vračal nekega dne ravnatelj ne baš brezpogrešno vajo, se mi je pripetilo, da me je nekam čudno pobaral, če nisem spet strugal svoji sestri nekaj za vezilo. Te male neprilike pa mi je prav darežljivo odtehtovala družba vrlega moža, ki mu jo je naklonil tisti posel. Ta mož je bil umetelni strugar in mehanik Pavel Paulsen, hkrati tudi občinski svetnik našega mesta. Česarkoli sem se lotil, vse bi naj bilo po očetovem napotku korenito storjeno. Mojster Paulsen pa je rad ustregel mojemu očetu, ko ga je prosil, naj mi pokaže, kako je prav za prav treba za delo prijeti.

Paulsen je znal marsikaj. Mož ni le bil priznat veščak v svoji stroki, temveč je tudi imel bistro oko za razvoj obrti vobče, tako da mi pride še zdaj včasih nenadoma na misel, ko hvalijo kako na videz novo resnico: prav to je dejal tvoj stari Paulsen že pred štiridesetimi leti. — Ni dolgo trajalo, pa me je silno vzljubil in zelo mu je godilo, če nisem prihajal le ob dogovorjenih urah, ampak tudi po lastnem nagibu v delopustnem času. Ob takih prilikah sva sedela v strugarnici, poleti pa — saj je najino znanje trajalo leta in leta — pod košato lipo, ki mu je zelenela na vrtu. V pomenkih, ki sva jih imela, odnosno ki jih je imel starejši prijatelj z menoj, sem se učil spoznavati take stvari in preudarjati o takih rečeh, katerim tudi pozneje kot osmošolec v svojih učnih knjigah nisem našel nobenega sledu, dasi so zelo važne v življenju.

Pavle Paulsen je bil po rodu Friz in značaj tega plemena mu je bil v licu kar najlepše začrtan: pod gladkimi plavimi lasmi se je bočilo bistroumno čelo in so se svetile modre preudarne oči. Njegov glas je imel po očetu še nekaj onega mehkega zvoka domače govorice.

Paulsenova žena je bila zagorele polti in nežnega stasa, njenemu govoru se je poznal nedvomno južno-nemški prizvok. Moja mati je dejala o njenih črnih očeh, da bi mogle izpaliti jezero; v svoji mladosti pa je nekaj bila izredno lepa. — Navzlic srebrnim nitim, ki so ji že prepletale lase, še vedno ni izgubila milina njenih potez in mladini prirojeni čut za lepoto me je kmalu napotil, da sem ji bil uslužen in ustrežen, kjer sem le mogel.

»Viš ga no, dečka«, je ob taki priliki rekla svojemu možu; »kaj ne, da ne boš ljubosumen, Pavle?«

Nato se je Pavel smehljaj. In iz njenih šaljivih besed in iz njegovega nasmeška je odseval najsrdnejši sklad.

Razen sina, ki je bil tedaj na tujem, nista imela otrok in bržkone sem jima bil prav zato tako pogodu; gospa Paulsenova mi je vsaj večkrat zatrjevala, da imam prav tako zali nosek kakor njen Jože. Ne bom utajil, da je znala ta gospa pripravljati nekake kolače, ki sem jih silno rad jedel, ki pa so bili inace v našem mestu povsem neznan; gospa pa tudi ni pozabila me včasih nanje povabiti. — Marsikaj me je torej vabilo k Paulsenovim, oče pa je tudi rad videl, da sem zahajal v hišo vrlih meščanov. »Le glej, da jim ne boš v nadlego!« Tako me je od časa do časa opominjal, a ne verjamem, da sem kdaj svojima prijateljema presedal.

Toda pripetilo se je, da so nekoč pri nas doma pokazali staremu gospodu iz našega mesta najnovejšo in res precej uspelo delo mojih rok. Ko je mož stvarco glasno občudoval, je oče pripomnil: »Saj bo tudi skoro leto dni, kar se uči pri mojstru Paulsenu!«

»Tako, tako«, je odgovoril stari gospod; »pri Pavletu Lutkarju!« Še nikoli nisem slišal, da so bili zdeli mojemu prijatelju tako ime; zato sem vprašal, nemara malo sničavo, zakaj ga tako zovejo.

Stari gospod pa se je le potuhnil in mi ni hotel ničesar povedati.

Prihodnjo nedeljo so me povabili Paulsenovi na večerjo, da bi obhajali obletnico njune poroke. Bilo je nekako o kresu. Ker sem prerano prišel in je imela gospodinja v kuhinji še dosti opravka,

je stopil Paulsen z mano na vrt, kjer sva sedla pod košato lipo. »Pavle Lutkar« mi je spet prišel na misel in se mi je tako motal in vrtel po glavi, da sem jedva odgovarjal na strugarjeve pomenke; ko mi je končno malone resno očital razmišljenost, sem ga kar pobaral, kako je s tistim zdevkom.

Hudo se je ujezil. »Kdo ti je natvezel tiste bedaste besede?«, je vzkliknil in skočil po koncu. Pa preden sem mogel črhniti besedo, je že spet sedel poleg mene. »Pusti, pusti!« je hitel in se spet zavedel, »saj tisti zdevok pomeni prav za prav največje bogastvo, ki mi ga je življenje naklonilo. — Vse ti povem po vrsti, kako je bilo; saj se nama še nikamor ne mudi.«

»V tej hiši in v tem vrtu sem odrasel, moji pridni starši so tu stanovali in tukaj bo prebival nekoč tudi moj sin, če me nada ne vara! — Že davno je tega, kar sem bil deček; toda neke stvari iz onih časov vidim vedno tako živo pred seboj, kakor da so slikane z blestečo barvo.«

Kraj naših hišnih vrat je stala tedaj majhna bela klop z zelenim naslonom, s katere se je videlo na desno po vsej ulici dol do cerkve, na levo pa iz mesta na polje. Tu so ob poletnih večerih sedeli in počivali moji starši; do večera pa je bila klop moja in tu sem delal na čistem zraku ob krepilnem vidiku na vzhod in zapad svoje naloge.

Tako sedim nekega popoldne — bilo je meseca septembra, takoj po šmihelovem semnju — in pišem nalogo za našega učitelja računstva; nenadoma vidim, da prihaja po cesti čudno vozilo. Dvokolnica je bila, ki jo je vlekel majhen tršav in sršast konj. Dva precej visoka zaboja sta bila nanjo naložena in med njima je sedela zastavna plavalasa žena, strogega, pustega lica in malone devetletno dekle, ki je živahno obračalo glavico s črnimi lasmi zdaj v to, zdaj v ono stran. Vštric njiju je z vajeti v rokah stopal droben, šibek mož, veselih oči, kratki črni lasje so mu izpod zelene kape kakor bodice sršeli na vse strani.

»Tako so prihajali ob cingljanju zvončka, visečega na konjevem vratu. Ko so prispeli do naše hiše, se je voz ustavil.

»Ti pobič, me je poklicala žena, »kje pa je tu krojaški stan?«

Moje pisalce je že dolgo počivalo; zdaj sem skočil urnih nog k vozičku. »Prav pred njim ste«, sem rekel in pokazal proti stari hiši, pred katero je stala štirioglato pristrižena lipa; saj veš, da še zdaj stoji tu nasproti.

Zala deklica se je bila vzklonila med zaboje; pomolila je glavico iz kukulice obledelega plaščka in je gledala name s svojimi velikimi očmi. Mož pa je dejal: »Mirno sedi, punčka!« in »Lepa hvala, fant!« Nato je ošvrknil kljuse in zavil pred vrata hiše, ki sem mu jo bil pokazal in iz katere mu je že stopil nasproti debeli krčmar z zelenim predpasnikom.

Da prišleci niso bili taki gosti, ki bi zahajali v tisto hišo po cehovnem pravu, mi je bilo precej jasno; toda tamkaj — in če prav preudarim, se mi to sedaj prav nič neče ujemati z ugledom prepoštenega krojaštva — so prenočevali tudi drugi ljudje, ki so mi bili mnogo bolj po godu. Tam gori v drugem nadstropju, kjer še sedaj gledajo na cesto preproste lesene line namesto oken, so navadno stanovali vsi popotni godci, vrvohodci in krotilci zverin, ki so kazali svojo umetnost v našem mestu.

In res, ko sem stal drugega jutra v svoji podstrešnici pred oknom in zavezaval šolsko torbo, se je nasproti meni odprla lina; možicelj s črnimi bodicami je pomolil glavo iz line in je iztezaval lehti v čisti zrak; potem se je okrenil v temni prostor za seboj in čul sem, kako je klical: »Lizika, Lizika!« In izpod pazduhe se mu je prignetlo rožnato lice, ki so se mu ovijali črni lasje kakor griva. Oče je pokazal s prstom proti meni, se smejal in ji pobožal svilnate laske. Kar ji je rekel, nisem mogel razumeti; bržkone je bilo pač nekaj takega: »Poglej ga, Lizika! Ali ga še poznaš, fanta od včeraj? — Ubogi norček, zdaj mora teči s torbo, mudi se mu v šolo! — Kako si pač srečna, punčka, ki se vedno le voziš z našim kostanjevcem po božjem svetu!« — Saj me je tudi pogledovalo dekle tako usmijeno in ko sem se toliko osrčil, da sem ji prijazno pokimal, mi je zelo resno z glavico odmahnila.

(Nadaljevanje sledi.)

Pred eventuelnim nakupom

izvolite si ogledati mojo veliko zalogo, v kateri imam veliko izbiro najboljših vrst emajlirane posode, med katerimi najdete tudi znamko »Herkules«, to je ono, za katero jamčim in jo, če bi pri normalnem kuhanju pokala, zamenjam brezplačno za novo. Nadalje imam prvovrstno aluminijasto posodo, prvovrsten porcelan karlovarskih združenih 6 tovarn »EPIAG«, nadalje enostavno in brušeno steklo, namizno orodje vseh vrst, leseno robo itd. Od mojih itak nizkih in konkurenčnih cen Vam pri eventuelnem nakupu dam od celokupnega zneska še 5% popusta v blagu ali gotovini. Najtopleje se priporočam in ostajam z odličnim spoštovanjem Albert Vicel, trgovina s kuhinjsko posodo in hišnimi potrebščinami, Maribor, Gosposka ul. 5. 2906

Dve novi postelji

ceneno na prodaj. Koroška cesta 50 I. 5206

Elektromotorje »Škoda«

0,25 do 30 kon. sil na skladišču pri Ilič & Tichy, elektrotehnično podjetje Maribor. Slovenska ulica 16. Elektromontaže tovarnen in stanovanjskih poslopij. Na zahtevo brezplačne ponudbe.

Snežničevlji

najboljših švedskih in ruskih znamk par od Din 65,- naprei

Jos. Moravec, Maribor
Canharjeva ulica števil. 1 5051

Rabljene avto in moto gumi plašče

kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1566

Sobo in črkosilkanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Spominjajte se CMD!

Inserirajte

v

„Večerniku“

Kupujte za Vašo ženo
Kupujte za Vašega soproga
Kupujte za Vaše otroke
Kupujte za Vaše starše
Kupujte za Vaše sorodnike pri

Srečku Pihlarju

MARIBOR, Gosposka ul. 6.

Jamčim, da boste zadovoljni!

Crepe de Chine

po 30" — 50" — 80" — Din meter

dokler traja zaloga v

Tekstilnem-bazarju

Svarilo.

Ker se raznašajo v Studencih o moji osebi neresnične vesti, da bi se bil jaz na shodu g. Kirbiša, dne 6. novembra v gostilni Ilgo, izrazil žaljivo proti delavcem ali delavstvu sploh ter se mi hoče s tem škodovati, izjavljam cenj. občinstvu, da so te vesti izmišljene in neresnične. 5208

Razširjevalce teh neresničnih vesti opozarjam, da bom zahteval od vsakega sodnijsko zadoščenje.

V Studencih, dne 12. novembra 1931.

LUDVIK ŠPUREJ,
gostilničar.

Iščejo se

raznašalci raznašalke

za časopise. Zglasiti se od 8. do 9. ure v upravi

„Jutra“ in „Večernika“

Najprimernejše darilo je

lepo nalivno pero

Svojo veliko zalogo priporoča

KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE, MARIBOR, Aleksandrova cesta 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: VEKOSLAV SPINDLER v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.